

Ytringsfrihetskommisjonen 26.08.2021

Mediebedriftenes Landsforening, Randi S. Øgrey

Mediebedriftenes Landsforening (MBL) skal bidra til å styrke og verne ytringsfriheten, pressefriheten og informasjonsfriheten, som grunnleggende verdier i et demokratisk og åpent samfunn. MBL skal styrke og verne de publisistiske verdier som representeres av redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten.

MBL skal bidra til at et mangfold av økonomisk sunne medier kan fungere som det åpne samfunns arena for fri informasjon, samfunnskritikk og debatt.

MBL representerer 325 medlemsbedrifter med ca. 10.000 ansatte: mer enn 200 mediehus, herunder 185 aviser hvorav 150 er lokalaviser. Andre mediehus er kommersiell allmennkringkasting (TV 2), magasiner og lokal-tv. MBL representerer også virksomheter tilknyttet mediehusene, bl.a. avistrykkerier og distribusjonsselskaper.

Takk for invitasjonen.

Dere i kommisjonen har fått et krevende og omfattende mandat. Og nesten alle deler av mandatet berører mediene.

MBL mener det er viktigere enn på lenge å løfte frem ytringsfrihet, informasjonsfrihet og pressefrihet som er grunnpillarer i demokratiet vårt. Norge scorer høyt her, men det kan vi ikke ta for gitt.

Det norske samfunnet har vært preget av egalitet og tillit, der lik tilgang til informasjon - at de fleste av oss brukte de samme redaksjonelle mediene, har vært en viktig faktor. Nå ser vi at tilgang til og bruk av kvalitetssikret, redaksjonelt innhold ikke kan tas for gitt.

Mediemangfold og redaktørstyrte medier med nok ressurser til å utvikle journalistikken og nå ut til brukerne på alle relevant flater er en avgjørende faktor for tilgang til informasjon og en bred offentlig samtale. Uten en felles offentlighet forvirrer demokratiet. Det ser vi eksempler på i andre land. Og vi har sett tilløp også i Norge.

Mediepolitikk er derfor demokratipolitikk.

Pandemien har tydeliggjort de redaktørstyrte medienes viktige rolle som informasjonsarena, debattarena og kritisk maktgransker. Og medienes evne til å nå brukerne på alle flater er nå bedre enn noen gang. Avismediehusene er faktisk på verdenstoppen med 1,4 millioner digitale abonnemeter. Mediene gjør det etter forholdene godt økonomisk, men omstillingen er langt fra over. Kanskje det mest krevende ligger foran oss.

Det er derfor avgjørende at de politiske rammevilkårene underbygger innovasjon i mediene, og legger enda bedre til rette for at mediene kan utøve sin samfunnsrolle enn det som er tilfelle i dag. Det er mange uløste oppgaver.

Ytringsfriheten og pressefriheten er under press mange steder, også steder vi for få år siden ikke hadde drømt om. Også i Norge er det et økende demokratisk problem at teknologigigantene Facebook, Google og Apple får stadig sterkere kontroll over vår felles offentlighet.

Disse aktørene definerer hva som er banen, reglene og opptreer også som dommer. Beslutninger i amerikanske styrerom påvirker norsk offentlighet hver eneste dag, men er unntatt demokratisk kontroll, innsyn, og ankemulighet.

Blant annet av disse grunnene har MBL også engasjert seg i World Expression Forum - med ønske om å skape et globalt forum og møteplass hvor vi fokuserer på løsninger og muligheter.

I annonsemarkedet deltar mediehusene i en global konkurranse, hvor tech-gigantene kapper land og vi må kjempe for hver krone med en hånd bundet på ryggen.

Beslutninger i Brussel har derfor store konsekvenser for oss – og ytringsfriheten. Her etterlyser vi større engasjement fra våre politikere for å sikre like konkurransevilkår — og slik bidra til å sikre mediemangfoldet. Vi oppfordrer dere til å adressere dette tydelig.

EU-kommisjonen har lagt frem to forslag som kan bety mye for den offentlige samtalen, kampen mot falske nyheter og for økt åpenhet. Det kan og kan gjøre den skjeve konkurransen mellom de redaksjonelle mediene og de globale tech-gigantene mer rettferdig. Vi mener dette er gode forslag, og det er viktig at sterke globale lobbyinteresser ikke får utvanne dem. Det pågår en kamp for ytringsfriheten i Brussel nå, her må vi i Norge og norske politikere engasjerer seg.

Digital Services Act (DSA) er det ene, og er viktig for ytringsfrihet, pressefrihet og informasjonsfrihet. DSA legger opp til et ansvarsregime for 'ulovlig innhold' basert på nasjonal lovgiving, ikke EU-lovgiving. Noen ønsket å inkludere 'skadelig innhold', noe MBL er mot. Det er fordi ulike land har ulik lovgiving og tradisjon på området.

Det er helt klart nødvendig at slike reguleringer samtidig ivaretar hensyn til ytringsfrihet, pressefrihet og informasjonsfrihet. Det er derfor viktig at redaksjonelt innhold holdes utenfor, selv om det distribueres via de globale tech-gigantene.

Det andre forslaget, Digital Markets Act (DMA), er viktig for mediebedrifters konkurranse-evne, fordi DMA regulerer markedsatferd og konkurranse for globale aktører som i praksis er portvoktere. DMA har som mål å gjenopprette konkurransebalansen i det digitale markedet. Forslaget utfyller eksisterende EU (og nasjonale) konkurranseregler. Forslaget åpner for å regulere på forhånd (ex ante), uten å begrense muligheten til å gripe inn i etterkant.

I den nasjonale politikken må vi passe på at den digitale grunnmuren, bredbåndene, reguleres slik at det legges til rette for konkurranse som sørger for at norsk innhold kan komme ut til norske forbrukere på like vilkår.

Tilgang til korrekt informasjon en forutsetning for å kunne orientere seg, for å kunne forstå og for å kunne delta i en konstruktiv offentlig samtale. Det er kanskje særlig viktig å nå de unge. Her bidrar MBL gjennom prosjektet Mediekompasset, som Veslemøy Rysstad skal fortelle om.

Jeg vil avslutte med å gi utvalget to utfordringer som jeg mener det er viktig å bruke tid på:

- Hvordan kan Norge styrke mediernes rammebetingelser, sette grenser for portvokternes adferd og dermed styrke demokratiet?
- Etterlys og foreslå flere tiltak som kan bidra til at mediebrukere klarer å skille mellom kvalitetssikret redaksjonelt innhold og innhold som er laget for å påvirke i en gitt retning.

Jeg ser frem til å lese utvalgsrapporten.